

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Előfizetési árak: Egy háromhasásos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Liberálisok harca.

A míg a képviselőházban az obstrukció hömpölygő vizein hanykódik a Tiszakormány hajója, addig az országban sokkal makacsabb szívóssággal és nagyobb erőfeszítéssel folyik a liberálisok belső harca a régi és az új rendszer emberei között.

Mint minden belső háborúság, úgy ez is nem a nyílt színen, hanem a színpalak mögött vívatik, a honnét azonban hébe-korba a nézőtérre is kihallatszik egy-egy erősebb hang, kivillog az összemért fegyverek egy-egy eltévedt fénycsillága. A harc hevében a régi rendszer hívei egymásután dugják ki bozontos fejüket a színpalak mögül, hogy meglássa őket a harci díjat osztogató vezér és régi szolgálataik jutalmául javukra döntse el a küzdelmet.

Folyt már ez a harc Széll Kálmán alatt is, változó szerencsével. Hol az új, hol meg az ó-liberálisok győztek. Általában az ó-szeresek mindig túlsúlyban voltak, s éppen ennek köszönheti Széll Kálmán, hogy megbukott egy olyan politikával, melynél sokkalta rosszabbhoz taposnak most az ó-szeresek Tisza Istvánnak.

A Széll alatt kivívott, helyesebben megtartott túlsúlyt a régi rendszer em-

berei most oda akarják fejleszteni, a hol az Bánffy alatt volt, a pártabsolutizmusnak azon fokára, melyen a rendszer emberei föltétlen és kizárólagos befolyást gyakoroltak a közhatalom összes köreire. Tudják és érzik ők azt jól, milyen kényelmes és hasznos dolog liberálisnak lenni, ha a protekció javai felett egyes klikkek rendelkezhetnek, melyek kényők kedvük szerint szabják meg az érdekkörüket. Ezek jelölik ki a közigazgatási tisztviselőket, kiszemelik és megszerzik maguknak és embereiknek a legjövődémezőbb mellékfoglalkozásokat, vezetik a választásokat, kormányozzák a törvényhatóságokat, igazgatják a részvényes vállalatokat és pénzintézeteket.

Tetteikért felelősséggel senkinek sem tartoznak. Nem a lelkiismeretüknek, a mely nincs, nem a törvénynek, a mely van ugyan, de azt velők szemben a kormány nem hajlja végre.

Nyitramegyében az ó-szeresek klikkje minden erejével rávetette magát Kramolin Victor főispánra, a kit minden áron kiemelni szeretnének állásából. Támadásaikat már régóta folytatják ellene, de úgy Széll Kálmán, mint Khuen-Héderváry alatt csak papiros golyókkal lövöldöztek feléje, melyek természetesen senkiben sem tettek kárt. Éretlen és bőrükbe nem

férő gyerekek csínytevéséhez hasonlított a támadásnak az az egész apparátusa, melyet Kramolin ellen mozgásba hoztak. Falragaszokon előre hirdették a hangzatos című támadó cikkeket, melyeket azonban abszurd tartalmuk és ügyetlen irányuk miatt senki sem vett komolyan.

Most azonban, hogy Tisza István került a kormány élére, Kramolin ellenségei elérkezettnek látják az időt az erősebb cselekvésre. Gyűlölt ellenfelük ellen fellingeregni törekszenek a kormányelnököt, a ki csont az ő csontukból, vér az ő vérukéből. Éppen azért biztos sikerre számítanak, sőt már híresztelik is, hogy a főispán el van ejtve, s utódjául a klikk egyik legtudatlanabb, de legvakmerőbb embere van kiszemelve.

Mi, a kiket Kramolin főispánhoz sem párt-, sem egyéni érdek nem köt, abban a helyzetben vagyunk, hogy minden részrehajlástól ment, szigoruan tárgyilagos véleményt nyilváníthatunk erről az egész belső háborúról, mely a nyitramegyei liberálisok kebelében dúl.

Az ó-szeresek támadása személyi és tárgyi természetű okokra vezethető vissza. Kramolin Viktor mindjárt főispánága kezdetén nem mellőzte azokat az embereket, a kik elődjénél, Thuróczy Vilmosnál befentesek voltak, sőt inkább előzé-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

A kosár.

Irta: **Reviczky Irma.**

Tapasztalatból tudjuk, hogy a házias életben oly gyakran előforduló zsörtölődéseket legtöbbszörre valami csekély ok idézi elő.

Bizonyítja azt a következő történetke is, a mely egy felvidéki tót helységben játszódott le. Itt lakott Wodicska Tamás, mestersegére nézve derek kosárfonó hatodmagával. Vagyis négy gyermekeivel és az élete párjával, a kinek más hibája nem volt, csak hogy a nyelve úgy járt, mint a perpendiculum. Wodicska barátunk dirigálta a háznépét. A nagyobb fiúk a vesszőt vágták, a kisebbek hámozták, az asszony meg a háziteendőket végezte.

A dolgos kosárfonónak úgy ment a munka, mint karikacsapás. Ma azonban üldözte a fátum. Egy kosárral bibelődött egész nap. Megkezdte, felbontotta. És újból felbontotta, mint Penelope a fonalat. Így ment ez és nem másképp. Végre mire öreg este lett a faluban, elkészült vele. És készen áll az északi kender-füzből fonott szép kosár!

Wodicska Tamás felkelt az ülőheyeréről, a hol a kosár mellett annyit gubbasztott, és a munkaközben meggörnyedt tagjait kiegyenesítve, hangosan mondá: — No hála az égnek, kész a kosár! — És tréfásan odafordul a feleségéhez szólva: — Nos asszony mondd te is velem, hogy „Hála az égnek, kész a kosár!”

Az asszony erre bosszusan felel: — Jobb volna, ha mindjárt tele is lenne ez a kosár. Szégyelheted magadat, egész áldott nap egy kosárral bibelődni!

— No, no öreg — feleli a férj — hisz még lesz nyár! És a hosszú nyári nap alatt elkészül öt-hat kosár is. Most azonban ne csinálj olyan Jeremiás forma arcot. Vidulj fel, hogy kész lett a kosár és mond utánam, hogy: Hála az égnek kész lett a kosár!

— Persze, hogy lesz nyár! — így a perpendiculum — ha csak az effele biztatással főzhetnék vacsorát is! A gyerekek éhesek...

— Megelégszünk a déli maradékkal is — vág szavába Tamás — ha nem terhelik meg este a gyomrukat, jobban alusznak majd a gyerekek és nem fognak álmodni az ördögről. És most szaporán kiáltsd velem, hogy: Hála az égnek, kész a kosár!

— Talán csak nem ettem bolond gombát,

hogy utánnad papoljam a szavakat, mint egy papagály madár! — feleli a házsártos feleség.

— Parancs, parancs! Vagy rögtön engedelmeskedel nekem, vagy jaj neked! — kiáltá Wodicska Tamás.

— Szeretném én azt látni! Én rajtam akarod kitölteni a bosszúságot, hogy egy kosárral pocskoltad el az egész napot, azért sem mondom most...

Az asszony még be sem végezte mondókáját, midőn a kosárfonó már is mogorófa pálcával ütlegelni kezdte az engedetlen hitestársa hátát. A gyermekek ezt látva, irtózatossan sikoltozni kezdtek. A nagy zsvajra át jött a szomszédból a Pál koma, a ki rátámadt a kosárfonóra, hogy miért veri a feleségét.

— Uram Jézus! — mondá a koma, hisz belekékül a komámasszony háta.

— Ha belekékül, hát belekékül — dörmögi Wodicska — legalább megtanítom őt móresre... És elmondá az esetet.

Pál koma odébb állt és melegiben ujságolta oda haza a hirt. Az asszony épen a tűzhely körül forgolódott és fél füllel figyelt a férje szavaira. Mikor az kérdi:

— Ugy-e Mariankám, te az én kedvemért mondanád, hogy: Hála az égnek, kész a kosár?

kenyen közeledett hozzájuk, kedvüket ke-
reste és minden lehetőt elkövetett, hogy
megnyerve őket, a szabadelvűpárt meg-
bomlott egységét helyreállítsa.

De valamint minden csillagnak külön
konjunkciói vannak, úgy Kramolin is új
összeköttetéseket létesített abban a hozzá
közel álló környezetben, melynek egyet-
len előnye éppen a közelség, mert ennek
révén jut a környezet a főispánra gyako-
rolható befolyás sokféle javaihoz. Ter-
mészetes, hogy Kramolin ebbe a kör-
nyezetbe a saját embereit vonta be, a
kik már azelőtt is közel állottak hozzá.
Így azután a Thuróczy-éra gárdistái hát-
térbe szorultak, s bár még mindig kege-
sett emberek voltak, „értékes elemek”,
mint ők szokták mondani, de a főispáni
befolyással monopoliumot már nem üzhet-
tek. A kik azelőtt szabadon intriguálhat-
tak, most kissé rövidnek kezdték érezni
a kezöket.

Ez fájt nekik és ez a személyi ter-
mészetű oka a főispán ellen folytatott
agyarkodásnak.

Ezenkívül a Thuróczy-érának ezen
számkivetett maradékai, a Kramolin által
felavatott rendszerrel sem tudtak megba-
rátkozni. Ok ahhoz a jogtörő rendszer-
hez voltak hozzászokva, mely az ellenzé-
ket nem hagyja élni, hanem erőszakos
kézzel megfojt mindenkit, a ki lélekzetet
mer venni a szabadság levegőjében. Széll
Kálmán alatt ez a politikai gonosztevés
lehetetlen volt, a jogtisztelitet önként nem
gyakorolták ugyan alatta sem, odáig a
liberalizmus nem tud felemelkedni, de
legalább ki lehetett küzdeni a jogot és
meg volt legalább a lehetősége annak,
hogy az ellenzék a törvény- és jogtisztel-
letet milyen-olyan hatálylyal ellenőriz-
hesse.

Széllnek a köztisztesség határaihoz
közeledő politikáját, a főispánoknak is,
különösen az általa kinevezetteknek, kö-
vetniök kellett. Követte Kramolin is Nyit-

ramegyében, melynek kormányzata az ő
keze alatt a pacifikáció jegyére jutott.
Az ellenzék a személyes harcokat nagy-
részt beszűntethette, küzdelmét szoros elvi
alapon folytathatta, részt vehetett a me-
gyei életben, a mi sok szempontból ja-
vára vált a közügynek.

A megyei közkormányzat politikájá-
nak ezt az eredményét, melynek minden
igazságos és tisztességes ember csak örül-
het, ezt sajnálják Kramolin ellenségei, mert
ez a politika a régi rendszer erkölcsze-
lenségeinek nagy akadályát képezi.

Hogy kiesdők ezek az emberek, azt
most már nem kell kutatnunk, tetteik
rúgói elárulják őket. —y.

Tanítóink javadalmazása s nyugdíjügye.

Irta Mihálik József egyházm. főtanfelügyelő.

(Folytatás.)

Halhatatlan emlékü Roskoványi püspökünk
a mint fényes bizonyítékát adta a tanítók iránti
atyai szeretetének, midőn e nyugdíjintézménynek
alapját mindenekelőtt a maga nagylelkű adomá-
nyával megvetette ép úgy szervező éles elméjéről
is tett minden dicséreten fölül álló tanúságot, mi-
dőn 1862. év május hó 11-ről kelt Dekretumában
ezen alap gyarapításáról ekkép intézkedik: Az
egyházmegyei kántortanítók s tanítók nyugdíj-
alapjába fizetnek: a) egyszer s mindenkorra min-
den kántortanító 4 ftot, segédtanító 1 ft. 53 krt.;
b) minden kántortanító s tanító megválasztatása-
kor 5 ftot; c) minden kántortanító s tanító há-
zasságkötés előtt 10 ftot; d) minden született
gyermek után 1 ftot. Mily tekintélyes összegre
nőtt volna fel ez alap, ha a tanítói kar minden
egyes tagja belép ez egyletbe, s pontosan fizeti
vala ez alapba az ő tagsági díjait!

Ámde ez a papság többször ismételt unszo-
lására sem történt, miglen a többség részéről a
tagsági díjak befizetése teljesen megszűnt. Mondja
meg a pauszoló kántortanító — mennyivel járult
ez alap gyarapításához?

Fölköttem e nyugdíjalap számadási könyveit
de tíz éven belül, annál kevésbé azon felül, sem
ő, sem az egész trencsényi esperesi kerület egy
fillérrel sem fordul elő a befizetők között, már
pedig a teplai kántortanító 1360 kor. javadalmá-
tán csak elbirta volna azt a kis tagsági díjat.
Ime ezért oly meddő ez az alap, csekély a nyug-

dijozottak száma, valamint jelentéktelen a belőle
kiutalványozott nyugdíj vagy segélyösszeg. És a
tanítószegély indolenciája majdnani aggkora iránt
megbotránkoztató a kath. tanítók országos segély-
alapjáául is, 23,000 kath. tanítót számítottunk, ezek-
től per 1 korona évenként 23,000 koronának kel-
lene ez alapba befolytania, befolyt pedig a múlt
évi számadások szerint 3853 kor. 17 fill. Hány
szegény tanítót lehetne ebből az alaptól évenként
főlegesen, hány tanító fiát felnevelni, hány árvát
és özvegyet a véginségtől megmenteni, ha min-
denki megértene az összeg ily értékét, szeretné
a saját vérért, s belépve az egyletbe pontosan fi-
zetné be a tagsági díjat! Kérdem, miért nem
lehetne ez alap még bővebb forrásává az áldás-
nak, mint a gazdag Eötvös-alap?

Nagyobb bizalmat érdemel ez, mint amaz?
Egyházmegyei nyugdíjügyünk rendezetlenségének
oka tehát egy részt a tanítók indolenciája s egy-
házuk iránti okadatlan bizalmatlansága, másrészt
azonban az országos nyugdíjtörvénynek az egész
tanítói kar által kért s kilátásban is álló reví-
ziója.

Hogy megcáfoljuk végre ama tévedését, hogy
a püspöki kar mitsem törődik a tanítók sanyarú
sorsával, álljon itt a következő kis statistika:
Roskoványi alapítványból ez évben 4 kántortanító
képezdész fia kap per 200 kor., 4 kántortanító
fia per 25 #, 140, 160, 200 kor. ösztöndíjat; a
nagyiszombati Orsolya szűzek alapítványi helyen
neveltetik 7 tanítót, a nyitraiaknál 5 tanító leá-
nya; püspöki menházban püspökünk jószágából
ingyen élelmezést kap 8 tanító gimnazista fia, —
felsőbb leányiskolában 6 tanítónak a leánya tan-
díjmentességet és ezt még többben kapnak — ha
jobb bizonyítványokkal jelentkezének. Tehát a
ki vak, ne beszéljen színekről.

Tanítóegyleteink.

Ha az erő, mely egyesekben rejlik, csak
egyesületekben tud szembeeszközni tettek s köz-
hasznu alkotásokban érvényesülni: — tudta ezt
a tanítók régi gárdája is, hisz mindenki tudja,
hogy már a 60-as években is, mielőtt az 1868.
évi iskolai törvény életbe lépett volna egyházm-
megyénk minden esperesi kerületében voltak már
tanítói egyleteink, melyekben élénk volt a testü-
leti szellem, erős az összetartási érzület, pezsgő
élet s tevékenység, és ami fő: vallásos hit, ha-
zafias érzés s egyházuk iránti hű ragaszkodás.

A hetvenes évek, sajnos, a helyett, hogy
szaporították volna ezen egyleteink számát, erő-
sítették volna a főállók tagjai között a kartársi
összetartozás és szeretet kötelekeit, kezdék bom-

— Nem én! — feleli Marinka asszony, a
piros pozsgás ifjú paraszt menyecske — bolond-
ságnak tartom én, az ilyesmit kommandó szóra
elmondani.

— No de ha szépen kérnélek — incselke-
dett tovább Pál uram a feleségével.

— Nos akkor sem! — feleli a menyecske
csökönnyösen.

Pál koma is tűzbe jött erre és ráförmed
az asszonyra:

— Te! rögtön mondd utánam, hogy: Hála
az égnek, kész a kosár! Vagy pedig lesz baj!

Marinka durcásan felbigyeszti a piros szá-
ját, de nem szól egy kukkot sem.

„A rossz példa ragadós”, mondja a közmon-
dás. Pál gazda elővesz egy botot és megtáncol-
tatja azt a felesége hátán, a ki iszonyatos jajga-
tásban tör ki.

Ekkor ép arra ment körül a bíró és meg-
áll Pál koma háza előtt, hogy a lárma okát ki-
puhatolja. Pál koma mikor a bírót meglátta, hir-
telen eldobta a botot és lekapja fejéről a barány-
bőr süveget és tisztelettudóan süvegel a bíró
előtt, a kinek elmondja történeteket.

Es a miatt versz engem, te zsvány? —
kérde Marinka — és a kalendáriomban elő nem
forduló szentek nevét zudítja a fejére. A bíró

beke- elietre inti a hazasíleket és hazafele veszi
utját. Utközben — kaputos ember letére — olyan
furesának tűnik neki elő a dolog, hogy a vacso-
ránál elmondja, szép fiatal feleségének.

— Lásd — mondá erre az asszony — ilye-
nek vagytok ti férfiak mind! Uralkodni akartok
mindenkor az asszonyon. A szerelem nálatok
semmi; csak az erő valami! Ha az asszony nem
engedelmeskedik vakon és valamire nemet mond,
azt mondjátok, hogy önféjű; de ha egy férfi
valamit a fejébe vesz, ettől el nem áll, ha török-
szakad, el nem áll — ezt nevezitek ti férfiak
állhatóságának.

— Ale, Annuskám — feleli a bíró csodál-
kozva — e szerint te védelmez az engedetlen
asszonyokat! Ugy-e csak tréfából beszélsz így? —
kérde enyelegve a bíró.

— Tréfa ide, oda — válaszolá a szép as-
szony — ha te például, hozzám jönnél és szépen
megkérnél engem, hogy: — Annuskám, édesem,
mondá, az én kedvemért hogy: Hála az égnek,
kész a kosár! — akkor szívesen mondanám
Máskülönben

— Annuska! ezt nem szívesen hallom —
mondja a bíró.

— A mi igaz, az igaz! Az asszony nem a
férjének a szolgálója — ha sokszor ki is szol-

galja őt — de a barátnöje, a ki nem fogadja e
a parancsot, de igenis meghallgatja a kérését
szívesen — kardoskodék a menyecske . . .

— No pedig öröktől fogva a férfi volt úr a
házában — válaszolá a bíró — s a mennyire
teheti, a jogos hatalmát barátsággal tetézte, de
ha az asszony a barátjának nem is akar enge-
delmeskedni, kénytelen azt megcselekedni az
urával szemben. „Ő legyen a te urad és paran-
csolód”, mondja a szentírás is.

— Én a férjben nem ismerem el az urat! —
mondá a bíró felesége — azért ne is jusson
valamikor az eszedbe nekem parancsolni . . .

— És ha én neked most komolyan para-
ncsolnám, hogy mond utánam: Hála az égnek, kész
a kosár!, nem tennéd-e meg? — kérde ingerül-
ten a férj . . .

Az asszonynak már a nyelve hegyén volt
egy csipős válasz — mert azt onnét tudom, hogy
lángba borult az arca — de nem volt ideje fele-
letet adni — mert beonyított szobájukba az orvos.
Szerencséjükre, mert talán itt is lett volna hadd
el hadd.

— Az orvos azt ujságolta, hogy ép most jön
a kastélyból és hogy már ott is tudják a Wo-
dicska Tamás esetét. És hogy a báró is ezt kö-
vetelte a feleségétől, hogy ő is mondja utána:

lasztani, míg végre összeszövetkezve az állami tanítószággal egybeolvadtak a járási körökbe, melylyel együttvéve képezik jelenleg a trencsén- és nyitravármegyei általános tanítói egyletet.

Távol áll tőlem ezt a tiszteletreméltó hatalmas testületet gyanúsítani vagy valamivel megvádolni, hisz az ő bizalmából magam is tiszteletbeli elnöke vagyok s maradok is mindaddig, míg felvett jelszavához: „Isten és haza“ hű marad s keresztény szellemű nevelés elveit és hagyományait követni fogja, amde szeretném tudni, ha az abba belépett kath. tagjainak szükeek voltak már a régi esperességi szervek keretei, a kor és helyi viszonyoknak meg nem felelő alapszabályaik, miért nem iparkodtak ezeket inkább a jelenlegi fokozottabb szellemi igényeik, vagy a változott helyi és körviszonyaik szerint átreformálni, mintsem rájuk nézve egy egészen ismeretlen, hozzá nem egészen homogén testületbe belépni?

Nem mondhatják, hogy erre fölszólítva nem lettek, hiszen ezek reorganizációjára én háromszor kerestem fel a ker. alesperes urakat, s tudomásom van arról is, hogy ezek meg is kísérelték a régieket új alapokon föléleszteni, de hívó szavuk s buzdításuk viszhang nélkül maradt. Tényleg csak a pruzskai, pruzsinai áll fen, ez év nyarán pedig a legbiztatóbb auspiciumok között alakult meg a nyitravölgyi, melyhez a szakcsányi és veszteni elolvadt be, és az évek óta oly pezsgő kedv, magas paedagogiai szakértelem s egyházas szellemben működő turzófalvi, mely egy hajszállal sem áll alantabb a legelső járásköri vegyes egylettel szemben. Mi tartja tehát önöket vissza, mint kath. tanítókat katolikus egyletekbe való tömörüléstől? Feszélyezi önöket tán a papságnak bennük való részvétele, az üléseknek ezek által való vezetése, irányítása?

Semmi okuk ezt derogálásnak venni. Mert valamint a pap mint helyi igazgató, ha nincs is tanítói oklevele, tudja megítélni a felügyelete alatt álló tanítója szakképzettségét, hivatásos, odaadó buzgóságát, eredményes működését, és ebből kifolyólag maga részéről mindent elkövet, hogy vele nem annyira hatalmat, mint inkább nagyrabecsülést és szeretetet éreztesse, ép oly szaktudás, eszély és tapintattal bír az az egyleti egyházi elnök is, hogy a tanítói gyűlést céltudatosan vezesse és a fölvetett kérdésekhez hozzá is szólhasson, mert hisz nagyobb az általános műveltsége, theologiai és paedagogiai képzettsége, végtére többet fordulván meg a világban és érintkezvén az emberekkel, tán szélesebb is a látköre, és azért helye-ebben is tudja elbi-

„Hála az égnek, kész a kosár!“ és mert a méltóságos asszony nem volt erre hajlandó, a főúri házaspár is e miatt összeszólalkozott.

A bíró erre kibékült a kis feleségével.

A doktor pedig — szerencse — hogy nőlen volt, máskülönben ki tudja, hogy milyen receptet irt volna elő a feleségének.

A kosártörténet szájról-szájra járt és megjegyzendő, hogy még tovább hét házaspár veszett össze a feluban. Mert hét asszony vonakodott mondani, hogy „Hála az égnek, kész a kosár!“

Hét házaspár! Csak a kikeről nekem van tudomásom, hát a kikeről még nem jött el a hír, hányan lehetnek — egy kosár miatt!

„Tant de bruit, pour une omelette!...“

Sziporka.

A legnagyobb csapás.

Azt kérdezi a nebulótól a tanár, mondaná meg, Magyarországra mi volt a legnagyobb csapás.

Nagy lélekzetvétellel készül hozzá az ipse, a míg hátulról sugják neki: „a tatárok bejövetele“ mire ő gyorsan mondja:

— A tanárok bejövetele!

rálui, mely módszer vezeti a tanítót biztosabban a célhoz az iskolában és boldoguláshoz a gyermeket egykor az életben.

Mi az a mit mi kívánunk a tanítóinktól? Vallást, ebből folyó tiszta erkölcsöt és kath. szellemet. „Adjatok az iskolának — mondja a tudós paedagogus Steinberger — „kath. szellemű tanítót, olyat, a ki nemcsak meg van keresztelve, vagy egykor katekizmust is tanult, hanem tanítót, kinek szívében élő hit honol, Jezus vallásáért lelkesedés lángol, kinek elvei ugyanazok, melyek az egyházi, a ki az egyházzal együtt érez, a mi az egyháznak fáj, neki is fájjon, a mi az egyházat lelkesíti, az benne is lobogtassa a lelkesedés lángját és boldog lesz az egyház és a haza is“.

De miután látni kezdjük, hogy van a hazai tanítószággal egy töredék, a hazai tanügyirodalomban nem egy közeg, mely ama magasztos jelszavakat „Isten és haza“ csak cégérül használja, és alatta oly paedagogiai irányelveket hangoztat és követ, melyek homlokegyenest ellenkeznek azon alapelvekkel, melyeken a haza fölépült s melyek a mult dicsőségét, a jelen áldásait és a még szebb jövő zálogát képezték és képezik, mi a kath. tanítóinkat inkább a régi esperes-kerületi s egy egyházmegyei kath. tanító egyletben szeretnők látni. Ennek megalakulása ismét csak Önöktől függ — rajta tehát, ha van Önökben egy kis kath. öntudat, egyházukhoz való őszinte ragaszkodás és a keresztény szellemű nevelés-oktatás iránti érzék.

Levelezés.

Tr.-Baán, 1903. nov. 16.

„A baáni iskola“ cím alatt a „Vágvölgyi lap“ legközelebb mult számában személyemre vonatkozólag egy közlemény jelent meg, a melyben az mondatik felőlem, hogy én — alighanem tekintve azt, hogy az állami iskolánál vállalt terhek is nagyrészen az én hűveimnek vállalt nyomják, s hogy befolyásomat állami iskolánál éppúgy érvényesíthetem mint hitoktató és lelkész, mint a felekezetenél, tehát hogy egészen helyesen distingválva — az állami iskola mellett foglaltam állást, s a kath. egyház ennek következtében a maga iskoláját, mint fölsőlegesen megszüntette.

Ezen hamis s nekem egyrészt mintegy hízlegni akaró, de papi reputációm mélyen sértő, és kompromittáló ráfogás ellen e lap utján is tiltakozom, s azt mint rút rágalmat visszautasítom.

Határozottan tudom, hogy ezzel érveltek bizonyos honboldogtató úri emberek a kultusz miniszter úr előtt is, kapacitálni akarván őt ezzel még jobban a baáni állami iskola szükségességéről, és a kath. iskola megszüntetéséről. — Ez nem tiszteletes eljárás!

Én tiszta lelkiismerettel állíthatom azt, hogy a kath. iskola érdekében megvettem mindent, a mit megtennem papi kötelességem volt, s azért tiltakozom az ellen, hogy nekem rovassék fel bűnül az, ami valótlan. Én többi között a kath. iskolába való beiratást kétszer is szószékről kihirdettem, s a szülőknek lelkükre kötöttem, hogy gyermekeiket kath. iskolába irassák be; én a kidoboltatás ellen, hogy t. i. senki katolikus iskolába gyermekét ne irassa be, — mert ez be van szüntetve, — hanem csak államiba, orvoslást kerestem az alispán úrnál; én a beiratásokat magam fogatosítottam, miután a kath. tanítóknak ezt megtenni tiltva volt a városi előljárással, sőt mi több, meg volt tiltva nekik az általam beiratkozott gyermekeket tanítani, mert különben — ha ezt megteszik — fizetésüket megvonták volna tőlük; ez oknál fogva a nálam beiratkozott 32 gyermek is kénytelen volt állami iskolába átmenni; továbbá én a baáni kath. iskola megszüntetése, és az állami iskolával való egyesítése ellen felebbeztem a megyei törvényhatóságnál, de felebbezésemmel el lettem utasítva.

Most ismét felebbeztem a vallás- és köz-

oktatásügyi ministeriumhoz, a hol az eddigelé elintézve nincsen. — Továbbá a baáni kath. iskolát nem a kath. egyház, hanem a baáni képviselő-testület határozata, és ennek erőszakos törvényellenes keresztülvitele szüntette meg

Az állami iskolában nem őt, hanem csak négy tanerő működik. — Hogy vajjon képes-e ez a négy tanerő körülbelül 450 iskolás gyermeket kellő oktatásban részesíteni, azt a nagyérdemű szakértő közönség bírálatára és ítéletére bízom

Azt őszintén mondhatom, hogy sok szülő elégedetlen a mostani tanítással, mert a gyermekeknek a fele délelőtt, a másik fele pedig délután jár iskolába. Ilyen tanítás után nem igen lehet valami eredményt felmutatni.

Végül nagyon kíváncsi vagyok, hogy mit fog majd gondolni a miniszter úr azon úri emberekről, a kik őt tévesen informálták, hogy t. i. a baáni plébános is az állami iskola mellett van, ha ez ellen hozzá intézett felebbezésemet fogja olvasni.)*

Kapsz János,
plébános.

*) Erre vonatkozólag a lelkész úr elődjétől is vetünk nyilatkozatot, melyet lapunk térszüke miatt jövőre hozunk. Szerk.

Ujdonságok.

Bende püspök úr a Legényegyletnek. Főtiszt. Bende Imre nyitrai megyés püspök úr ő méltósága, ki fejedelmi ajándékával a közel multban örvendeztette meg Nyitra városát, ismét fényes tanujelét adta szívósságának és közismert áldozatkész-ségének. Ő méltósága ki éber figyelemmel és érdeklődéssel kíséri városunk minden humánus és vallásos intézménye fejlődését, tudomást szerzett arról, hogy a helybeli kath. Legényegylet otthonát újra építi. A kegyes főpásztor, ki jól tudja, hogy az ilyen egyleti építkezés anyagi gondokkal szokott összekapcsolva lenni, sietett ezen bajunkon segíteni és az egyletet 1000 (ezer) koronával ajándékozta meg. Fogadja a püspök úr ő méltósága ez uton is nagylelkű, kegyes adományáért a nyitrai kath. Legényegylet leghálásabb köszönetét. Az egylet nevében Dr. Bathhány Vilmos gróf egyleti elnök.

A nyitrai kath. legényegylet ma, vasárnap, november 22-én, saját egyleti helyiségében, házalapja javára zártkörű tánmulatsággal egybekötött színelőadást rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő díj 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Színre kerül a *Falu rossza*, énekes népszimű, Tóth Edétől.

Felhívás a F. M. K. E. nyitravármegyei tagjaihoz. A F. M. K. E. központi irodája, a nyitravármegyei választmány fölkérésére, elvállalta a választmánytól nyilvántartott tagdíj-hátralékok behajtását. Tisztelettel fölkérem ennélfogva a nyitravármegyei választmány *Nyitra városi tagjait*, a kik hátralékban vannak, hogy a központi irodának szabályszerű, az egyesület pecsétjével és nevem aláírásával ellátott értesítőjével (nyugtájával) jelentkező pénzbeszedőknek a hátralékos tagdíjakat, *esetleg részletekben is*, megfizetni s ez utóbbi esetben a részletfizetést az eredeti értesítő (nyugta) hátlapján, sajátkezű aláírásaikkal ellennyugtátni, a *vidéki hátralékos tagokat* pedig, hogy a hivatalos értesítéshez mellékelt postatakarékpénztári befizető lap felhasználásával hátralékaikat, esetleg részletekben is, befizetni sziveskedjenek. Azokat a hátralékosokat, a kik a hivatalos értesítést követő *tízennégy nap alatt* még részletfizetést sem teljesítenének, másodsor is fel fogjuk hívni a fizetésre s ha ezen

ismételt felhívásunk sem vezetne eredményre. — Összinté sajnálatunkra kénytelenek lennünk, sajátkezü aláírásaik alapján, a meyllyel önként vállaltak a tagdíjak megfizetésére tíz évi kötelezettséget, — bírói uton fizetésre kötelezni. A F. M. K. E. központi irodája nevében: *Clair Vilmos*, főtktár.

Egyházi hírek. Gyürky István sookszelöcei plebánus ünnepkerületi esperesnek nevezetett ki. — Paulovics Pál nyugalmazott lelkes, nyugdíja megtartásával körhazai lelkesnek nevezetett ki a lipótmezei elmebetegkehez.

A nyitrai kath kör ma, szombaton, nov. 21-en tartja tízeves évforduló ünnepét — Minthogy az ünnepély éppen lapunk zártakor folyik, csak a jövő számban leszünk képesek arról referálni.

Toth Imre mosonmegyei v. alispán ügyében, a nevezettől hosszabb nyilatkozatot vettünk, melyben örömeinek ad kifejezést, hogy ő felsége fegyelmi ügyében akként intézkedett, hogy a fegyelmi ítélet minden következményeit Toth alispánra nézve *hatályon kívül helyezte* és ügyet most Pozsony varmegye közig, bizottsága veszi megítélés alá. — Toth Imrénél már ez is nagy elégtétel, de mi egyelőre tartózkodunk az eset kiaknázásától s megvárjuk a pozsonyi ítéletet. A dolog ugyanis azért érdekel bennünket, mert annak idején Nyitra megye közig, bizottsága volt felhiva ez ügyben mint nem érdekelt fél dönteni. — Nyitra megye kiküldte dr. Gyürky Geza, dr. Janits Imre és dr. Kostyal Miklós urakat, a kik úgy informáltak a közig bizottságot, hogy Toth Imre hivatalvesztéssel lakoljon. Ez akkor, Bánffy idejében történt. Kiváncsian várunk a pozsonyi végzésre, mely nemcsak Moson megye felett, hanem egyúttal Nyitra megye felett is mond ítéletet.

Kath kör Érsekújvárott. Egyes kiváló katolikusok buzgólkodása folytán Újvárott kath kör van alakulóban, mely célból ma nov. 22-en egy szűkebbkörű bizottság eszmecserét folytat a kör alapszabályainak szervezése körül. A bizottság tagjai Fabian János, Kukan Imre polgármester, dr. Ozorai József ügyvéd, Kratochvilla Aurél penzint. tisztviselő, Barsi József, Szöke Kázmér, Haverla József és Dubrovay János lapszerkesztők, Szporny Gábor, Hangos István, Domanizsa Ferencz, Ficza József, Mészáros Ferenc, Kuruc István és Hlavicska János. — Üdvözöljük az érsekújváriakat és tekintve, hogy ott néhány száz zsidót kivéve alig van más vallás, a legjobb sikerrel kecséget az új kath. kör megalakítása.

Sajtóper a „Nyitra megyei Szemle“ ellen. Ismét egy hajszárol kell tudomást vennünk, mely a mult szombaton nyert megoldást a pozsonyi esküdtsek előtt és a vádlott felmentésével végződött. Hogy mért került a dolog a bíróság elé, az előttünk teljesen érthetetlen, s Tomek egbelli jegyző ur, a vádló, szintén megkímélhette volna magát a kudarctól. — Az eset állása a következő: Mintegy másfél évvel ezelőtt Brtoss Endre egbelli kaplán ur panaszt emelt a „Nyitra megyei Szemle“ hasábjain, hogy Tomek jegyző ur jogtalanul hajtott be bizonyos adóhátraleköt Petrás János ottani gazdától. A kaplán ur be is küldötte a gazda adókönyvecskéjét, melyet Magyar Miklós ur nyitrai pénzügyigazgató bekért tőlünk. A pénzügyigazgató ur lapunk szerkesztője előtt akkor kijelentette, hogy az adókönyvecske szerint Petrás kifizette minden hátraleköt, s így nem érti, mért árvereztette Tomek jegyző Petrás Jánost; hanem megígérte, hogy vizsgálatot indít ez ügyben. A vizsgálat állítólag kiderítette, hogy Tomek jegyző jogosan hajtotta be az adót, mert Petrás az *adókönyvben* hátraleköt volt megterhelve. — Mikor ezt a nyitrai pénzügyigazgatóság konstatalta: Brtoss kaplán ur beismerte „tévedését“ és lapunkban sajnálatát fejezte ki a történetek felett. — A nyilatkozat Tomek jegyző ur jóváhagyásával jelent meg lapunkban, a jóváhagyó levelet is beküldötte hozánk a kaplán ur mellékletül. Mi a nyilatkozatból csak néhány meghunyászkodó kifejezést töröltünk s úgy adtuk ki. — Tomek ur mégis pert indított a beküldő ellen. A tárgyalásnál kísült — mint a „Pressburger Tagblatt“ írja mult vasárnap számában, hogy Petrás mégis ártatlanul szenvedett végrehajást, mert meg volt ugyan terhelve a

főkönyvben hátraleköt, de e hátraleköt Tomek jegyzőnek elődje *tévedésből* iktatta oda. A panasz voltaképen tehát alapos volt. Tomek jegyző ur nem elégedett meg azzal, hogy a nyilatkozó segédlelkész sajnálatát fejezte ki a történetek felett — pedig panasza igaz volt — hanem előttünk érthetetlen okból mégis bíróság elé vitte a káplán urat, ki fényes elégtételt kapott a felmentésével.

Főispánok lemondása. Mint minden kormányelnök változásnál, úgy Tisza István gr. kinevezetése alkalmával úgy Kramolin Victor, mint Osztrólczyk Geza trencsényi főispán is beadta formai lemondását. Osztrólczykét Tisza István nem fogadta el, míg Kramolin Victor főispánét függőben tartotta. Csak hogy egyelőre Tisza Istvánnak súlyosabb bajai vannak, mint, hogy ki lesz Nyitra megye főispánja — A nyitrai főispáni szekre, egy beavatottnak látszó úri ember azt állítja, hogy Thuróczy Vilmos ajánlotta volna azt a képtelenséget, hogy Szulyovszky lenne legalkalmasabb ide főispánnak. Forrásunk megjegyzi, hogy Thuróczy, midőn Tisza kinevezetett, tisztelgett egy nála, mint Hieronyminél és ez alkalommal terelte volna a figyelmet Szulyovszkyra, mely oldalról különben is erősen rázták a fát, de eddig eredménytelenül. Kramolin főispán személyes jutalajdonságain felül még különben is erős pártfogói vannak Budapesten, úgy hogy az egyelőre függőben hagyott főispáni kérdés nem hogy fen semmi kétséget az iránt, miként fog megoldást nyerni. — Érdekes tünet, hogy a nyitrai szabadelvű dissidendek lapja, mely csak a minap *tíz cikket hozott egyetlenegy számában* Kramolin és Markhot alispán ellen, a legutóbbi számában teljesen hallgat. Nyilván értesére adták a lap fen tartójának, hogy jobb lesz hallgatni, különben kiceppen a tapolesányi mandátumból is. — Mert hogy nem azért hallgat, hogy a nászutról hazakerkezett Markhot alispánnak örömet ne zavarja, azt felesleges bizonyítani.

Nyitra megye az „Uj-párt“-ban. A báró Bánffy Dezső által alakítandó „Uj Párt“-ba hir szerint két nyitra megyei ó-liberális képviselő is belepáni szandekozik. Ezek ugyan mostani helyökön is, a mióta a szabadelvűpárt Tisza vezetése alá jutott, jól érzik magukat, de egyéniségük teljes érvényesítése végett mégis Bánffy zászlaja alá állanak, hogy beteljesedjék a közmondás igazsága: Minden zsák megtalálja a maga foltját.

A „Nyitrai Hirlap“ keserves panaszban tör ki, hogy a helybeli rendőrség szorgos figyelemmel örködik a felett, hogy a vasárnap munkaszünet pontosan betartassék. Tisztelt lap-társunk a helyett, hogy a törvény és miniszteri rendelet szigorú megtartásáért a rendőrséget megdicsérné, még elcel, hogy hiszen azért még nem dolgozza magát agyon az, aki a megengedett órán túl egy kifitt, acéltollat, vagy inggallert elad, s e miatt a világ még ki nem fordul sarkából. — Ugyan, ugyan? Hát ha valaki *szombaton* ad el egy acéltollat, kifitt vagy inggallert, akkor kifordulna a világ sarkából? — És mégis próbáljatok vásárolni zsidóknál szombaton. Kaptok-e? Nem! És mi azt egészen helyesnek találjuk, hogy szigoruan ragaszkodnak vallásukhoz, de viszont követeljük, hogy a vasárnap megszentelésére vonatkozó — amugy is nagyon hézagos — törvény szigoruan megtartassék. Rendőrségünk ezért nem gáncsol, de dicséretet érdemel.

Rákóczy-ünnepély Érsekújvárott. Mult vasárnap nagy lelkesedéssel ülték meg az újvári „kurucok“ Rákóczy felkelésének 200 éves jubileumát. Az ünnepen Nyitra városa is jelentékeny számu tagjával részt vett dr. Kostyal Miklós főjegyző vezetése alatt. A jubilaris városi napnak nagy fényt kölcsönzött Thaly Kálmán, orsz. képviselő a kuruc-korszak ismert történetírója.

Thalyt a vasuton Kukan polgármester üdözölte, azután kuruc és csikós bandérium kísé-

retében a városba kísérte. — Itt előzőleg ünnepi isteni tisztelet volt, azután a városházán közel három órák beszédben vázolta Thaly Rákóczy Ferenc működését és szereplését különös tekintettel Érsekújvár városára. Az érsekújvári tekinzetek kiemelése rendkívül lekötötte a hallgatóság figyelmét, kik tüntető tapssal honorálták az ősz történeész lelkes előadását. A város Thalyt díszpolgárává választotta. Az „uraság háza“, (melyben egykor Rákóczy lakott) utcáját Thaly-utának nevezte el. Egyúttal elhatározták, hogy a primatialis házra, valamint a ferencreadiek kolostorára emléktáblát illesztenek. Délben nagy-szabású diszebed volt, melyen mintegy 120 vendég vett részt. A felköszöntők java természetesen Thaly Kálmánnak szóllott, ki E.-újvár közönségére emelve poharát, csak úgy szórta az érdekesebbnél érdekesebb részleteket, történelmi mozzanatokban kifogyhatatlan bőségszarujából. Thaly ebéd után még kirándulást tett a Kálváriára, mely a Rákóczy korban egyik kiváló erőd volt aztán visszautazott Budapestre. Este künöben sikerült s válogatott darabokban gazdag műestély zárta be az ünnepet, melyen a város fiatalága csaknem reggelig táncolt.

Pótvásár Nyitra. Faschler Ferenc polgármester értesíti a közönséget, hogy a keresminiszter megengedte, hogy Nyitra városában f. 1903. évi november hó 27-én a hasított körmű állatokra pótvásár tartassék.

Házfelavatás. Báró Edelsheim-Gyulay Lipót nagylelkűségéből fényesen restauráltatta, illetőleg alapjából újra felépítette a kegyurasághoz tartozó felső-elefánthi plebániát, melynek felavatása e hó 17-én ment végbe. A község népszerű plebánosának meghívására több, mint negyven vendég jelent meg a felavatón, Budapestről, Zsolnáról, Vágbesztercéről, Dubodielről, Érsekújvárról. Nyittráról a következők: Nencsek Ferenc, Belák József, Cseffalvay Aladár, Hevera János, dr. Kaszala János, Kubinyi Endre, Links törvénytészi bíró nejevel, Majthényi Géza főszolgabíró, dr. Mihalovics Ede, dr. Puchovszky Balint, dr. Tóth János, továbbá a kerületi papság; Pálffy Pál, Rényi István, dr. Rossival, dr. Gruber orvosok, Csarada Aladár, Majeszky és Tompa jegyzők, Brezanszky Flórián és még többen a rokonságból. — A fényes diszebeden Nencsek Ferenc kanonok ur méltatta a rokonszenves fiatal lelkes érdemeit és a kegyurét, lapunk fizesztője a lap lelkes és nagytehetségű munkatársát eltette, melyekre a felköszöntött mindenkor talpraesetten válaszolt, majd a főszolgabíró tüntette ki figyelmével, ki viszont a kölcsönös egyetértést hangsúlyozta nagy rokonszenvvel fogadott tóztjaiban. A társaság öreg éjszakáig együtt maradt egy odavetődött cigányzene derűs nótáinál. Midőn hazafele döcögünk, a Zobor alján, azon tünődünk, hogy a szeretetnek mily magas foka kívánatik ahhoz, hogy ilyen rossz időben ekkora távolságról annyi vendéget legyen képes valaki összehozni, de visszaemlékezvén Mittuch barátunk előnyös tulajdonságaira, önmagától foszlott szét minden nehézség.

Adomány. A liethava-lúcskai tűzkárosultak javára kiutalványozott száz koronás nemes adományért a püspök ur ömeltóságának legmélyebb hála köszönetet mond a kárvallottak nevében Bittsican 1903. november 18-án Markovics Kelemen. — Szintúgy Fiebig Alajos nyitraszerdahelyi plebános urnak, ki leégett rokonai fölségélyezésére kegyes volt ötven koronát kezéimhez juttatni. Retribuat Dominus omnibus, nobis bona facientibus! — A nyitra-zerdahelyi templom javítására adományoztak: Herceg Odescalchi Gézané 50 kor., Zerdahelyi Beláné 50 kor., T. D. M. Cardeza newyorki birtokos 100 kor., Cardezané pedig a nyitra-zerdahelyi iskolásgyermek részére kárpótlási ajándékol 500 koronát adományoztak. — Rauscher nyitrai vasuti vendéglős és neje egy gyönyörű antipendiumot adományoztak a nyitrai irgalmas testvérek templomának, valamint egy

ismeretlen árhlögy egy remek casulával kedveskedett ugyancsak az irgalmas testvérek templomának.

Lövés éles tölténnyel. Közzéteszem, hogy a m. kir. nyitrai 14. honvéd-egység által f. évi november 27. és 28-án reggeli 7 órától déli 12 óráig éles tölténnyel hareszerű lövés fog tartatni Darázs községtől délkeletre 1000 lépésre a műút és az erdő között, Kajsza—Menyhe földirányával. A lövészet tartama alatt, a lövészet irányában a magaslaton vörös zászló fog kitűzteni és megfelelő számú járőrök fognak kiállítani. A lakosságot figyelmeztetem, hogy a jelzett időben Kajsza, Menyhe, Vásáruői major, Zoborhegy északi része, valamint ezek körüli területen tartózkodni életveszélyes. Nyitra, 1903. évi november 14. *Rédeky*, rendőrkapitány.

Bánffy könyve. Baró Bánffy Dezső, a ki épen most utazik új pártalakításban, könyvet írt a magyar „nemzetiségi” politikáról. Könyvének már a címe is helytelen s egy zagyvalékos fejnek tudatlan gondolkodására vall. Magyar „nemzetiségi” politika nincs, s ilyenre a magyar állam vezető politikusaiknak gondolniok sem szabad. — Hanem igenis van magyar nemzeti politika, illetőleg kellene lenni, ha volnának magyar nemzeti politikusaik a kormánypolitikokon. Összehord ebben a könyvben az ex-miniszterelnök tücsköt-bogarat. A dús eszméi tartalommal bíró tárgy az ő avatatlan keze alatt szétfolyik egy előkelő idegennek, mint Tisza István mondaná, dilettáns fecsegésévé, melytől még az élvezhetetlen stílus is elidegeníti az embert. Legérdekesebb a könyv előszava, melyet Eötvös Károly írt ajánlás képen. De Eötvös csak a saját előszavát ajánlotta be, de nem Bánffy könyvét, mert az előszóban számszorta több szellem van, mint magában a könyvben. — Erőteljes vonásokkal domborítja ki Eötvös a hazai társadalom képét magyar nemzeti szempontból. Többi közt a fővárosról azt mondja, hogy „társadalmi vegyes, szelleme zavaros, működésének iránya inkább nemzetközi, mint nemzeti.” Természetes, hiszen százézer zsidó lakik benne. És bizony nemcsak a fővárosban, hanem mindenütt az országban a nemzeti társadalom kialakulásának egyik nagy akadálya az a kozmopolita szellem, melyet a zsidóság ojtott be a társadalomba. Ezt azonban nem akarja észrevenni báró Bánffy, de Eötvös Károly sem. Értjük őket.

Jubiläum és népmiszió. Érdekes jubileumot ünnepeltek e hét folyamán Nyitra-Pásztón. Ötven éve ugyanis annak, hogy lapochkői Marechik Mihály, az akkori pásztói plébános, nagy áldozatkésztséggel építette föl a jelenlegi szép és tágas templomot. A halás hívek ezen nem mindennapi eseménynek emlékét igen méltó módon ülték meg most t. i. népmisziók tartásával. A népmisziót nagy önfeláldozással vezették P. Medlen Farkas és P. Olsovsky Mansuet sz. ferenczendi atyák a pozsonyi rendházból. Buzgó és kipróbált vezetésük feltűnő nagy hatással volt a roppant részvét mellett jubiláló közönség vallásos és erkölcsi érzületének emelésére.

A köröskényi templom restaurálására újabb adakoztak: 10 koronával: Gr. Batthyány Vilmos, dr. Bobok József, Vagner József; — 5 koronával: dr. Thuróczy Károly, Huszár István, Kondor István; — 4 kor.: Nemcsák Ferenc, ifj. Thuróczy Károly; — 3 kor.: Köttesovszky Alajos, Kolecsányi István; — 2 koronával: özv. Sinkovits Károlyné, Cseffalvay Aladár, Hevera János, D. J., Polyák Margit, Schauer Zsófia, Kutvaszer István, dr. Tóth János, dr. Franciscy Lajos, Belák József, dr. Mihalovics Ede, Velesey József, Polónyi János, Matusovics Mihály, Mayer Károly, Merkader Ede, Mihálik József, Einzinger József, Szabó Imre; — 1 kor.: Herald Gyula, B. I. Uhlárik Gizella, Borsiczky Rezső, dr. Kaszala János, Linksz, Sinkovits, Ádám dr. Babó Tivadar, Babóthy Olivérné, B. I., Biff János, Faschler, Kukla József, X. Y. (1 kor. 20 fill.), azonkívül 7-en N. N. jegy alatt. (A többi kisebb adományokat lapunk térszűke miatt mellőznünk kellett. Szerk.) Bejött összesen 131 kor. 20 fill.

Jó lelkek mindig találkoznak, írja az „ingyen tej” adakozóinak közlöje. A nyitrai kórház Krsko nevű apolonője egy, magát megnevezni nem akaró rokonával több mint 78 korona értékű kristálycsillart, mely meglepetésszerűleg épen a felszentelés előtti napon megérkezett; egy kórházi szolgáló szép csiszolt és aranyozott üvegámpolnákat, a főt. főnöknő lámpa- és csillár-zsinórokat, szép stólat és virág-cserép díszeket ajándékozott. A Mindenható Úr Isten bőséges áldása és kegyelme legyen jutalmuk! — Evvel a szegény hívei nevében ez adományokat köszöni *Velesey Antal* plébános.

Elgázolta a vonat folyó hó 9-én este 6—7 óra közben Kaplóczy György udvardi lakost, az ugynevezett hármás hidnál. Nevezett valamikor jó módu gazda volt Udvardon, most azonban anyagi zavarokkal küzdött és így nem pusztán véletlennek tartják esetét. Sérülése súlyos, hosszantartó lesz, de életben marad, jobb lábaféjén és kezén mentek át a kerekék, azokat szétronsolták. Vasúti örök vették észre az elgázolást és azoknak gyors értesítése folytán sikerült a sérültet, még a 8 órakor érkező gyorsvonattal, melyet Udvardon megállítottak, Érsekújvárra szállítani, hol a kórházban azonnal ápolás alá vettek.

Feneketlen sár. Nagy-Belicezen részint a hosszú esőzés, részint a községi előjáróság példátlan hanyagsága folytán akkora a sár, hogy az emberek a szó szoros értelmében térdig járnak benne. Ezen büntetési való hanyagságnak az is oka, hogy a község alsó végén már több mint 4 éve egy marek kavicsot nem hordtak, dacára annak, hogy a kavicsot az orruk előtt áll. És Sooky Odón járási főbíróknak erről nem volna tudomása. A hol a kavics nagy távolsága miatt nehéz a kavicsolás, azt még meg lehet bocsátani, de a hol oly közel van a kavics, mint Nagy-Belicezen, és mégis térdig érő sár van, az már igazán ázsia állapot.

Elcsipett tolvaj. Még 1898-ban történt, hogy egy monstre tolvajbunda lett kinyomozva Farkasdon, melylyel annak idején behatóan foglalkoztunk és alapos port is vertünk fel. Az állapotok ottan sajnos nem javultak, mert a törvénygyengén legyintette a bűnösöket, vevő pedig mindig akad az elsajátított holmikra. Az elmúlt héten két farkasdi nő Meaczal Zsigmond vágsejlei kereskedéséből fenyes nappal ellopott 1 süveg cukrot és 2 vég kanavaszt. A csendőrség ezt nyomozva, Garai Jánosné padlását is megvizsgálván, találtak: csizmákat, lakk cipőt, kalapot sapkákat, sok rumburgi vásznat stb. Az említett vásárookra járt és az erélyes kutatás alighanem azt fogja kideríteni, hogy az elcsipett tolvajnak kártársai is vannak Farkasdon.

Irodalom.

Acsády története.

XI.

(A mohácsi csata jelentősége. Előzményeit rosszul magyarázza Acsády, Burgio Antal VII. Kelemen pápa követe Budán. Acsády vádjai. Szulejman kivonul.)

A mohácsi csatát magára hagyatva, minden külső segítség nélkül vívta meg a magyar s el is vesztette. De az ilyen csatavesztés nem most először történt vele. A törökkel való első érdemleges összetűzésétől, a nikapolyi csatától kezdve, melyet Zsigmond királyunk 1396-ban majdnem az összes európai országok segítségével vezetett s elvesztett, így ment ez folyton, még Hunyady János is hol nyert, hol vesztett csatát. A török befészkelte magát a Balkánon s a vele való összetűzés, nevezetesen az alsó vidékeken, a határszélen, a magyarnak megszokott mindennapi kenyerére volt azon időben. Neki a török újabb támadásának a híre, később s így 1526-ban is egyáltalán nem volt már újsg s nem is oly rémes, mint ahogy azt innen távolról gondolnók.

Ebből lehet magyarázni, hogy 1526-ban sem igen erőltette magát a nemzet a hadi előkészületekben, mert hiszen öt év óta, hogy a harcias Szulejman ült a török trónon, folyton érkeztek ezek az ijjesztgető hírek. Csak akkor kezdtek komolyabban venni a dolgot s véres kardot kö-

rülhordozni, amikor már Szulejman júliusban Péterváradot foglalta el. Ekkor indult meg erősebben a had gyűjtése s a király is elindult Tolna felé.

A gyülekezők gyér sorain meglátszott, mekkora pusztítást végzett férfi erőben a 12 év előtti pórlázadás.

Legjellemzőbbek azonban magának a csatának a körülményei mindkét hadakozó fel részéről, amelyek mutatják, hogy, ha Lajos a csata után, futás közben, el nem vész s még inkább ha nem üt ki balul az új királyválasztás, csak oly közönséges török háborúval volna dolgunk, mint annyi más volt az előző időkben.

Igy jellemző a háború komoly voltára, hogy egyik fél sem ismerte a másiknak erejét, terveit. A király táborában valami 29000 ember volt s győzelmet remélt, Szulejman táborába pedig vagy 200,000 harcosból állott s félt a magyaroktól. Acsády rezgelődései miatt itt ki kell emelnem azt a tényt, hogy a királyi táborban megjelent urak száma nagy volt. Az érsekek és püspökök mind ott voltak, kettőnek kivételével, azokat is Lajos küldte el országos ügyben. Az ország zárlós-urái, a legelőkelőbb családok tagjai ugyszólván teljes számban csoportosultak a király körül, amiben annak bizonyítékát láthatjuk, hogy a főrendek körében az áldozatkésztség megfogytokozása dacára a személyes bátorság szelleme nem halt ki. (Szilágyi története. IV. 504—5. l.) Hogy azonban a zsidó-főnök is ott lett volna, akár gyalog, akár lóháton, még Acsády is elfelejti megemlíteni.

Aug. 29-én szép nyári idő volt s a felhőtlen égről az augusztusi nap melege áradt szét a mohácsi síkra s a magyar katonákra, kik talpig fegyverben álltak a kijelölt pontokon. A kis számú óvatosságra, visszavonulásra inthette volna őket, de a török sereg felől jött hamis hírek hatása alatt azt hitték, hogy merész elhatározás, az erkölcsi bátorság egy nagy ténye biztosíthatja részökre a győzelmet és hogy a legelső erőteljes rohammal eldönthetik a csata sorsát.

Szulejman későbbre tervezte a csatát és stratégiai szempontból ismét jellemző, hogy csak déltájban értesült a magyarok mozdulatairól. Négy óra tájban tüztek össze s két óra lefolyása alatt vége volt a harcnak.

Mintha a természet is könnyeket akart volna ontani a veszteség felett, zuhogó záporosó támadt s Lajos királyt ez ölte meg. A csatában nem jutott szerepe, utána pedig két fiatal apróddal rohant el, de a megdagadt Csele patakon fáradt lova nem bírta átugrani, hanem a zuhogó árba jutott, mely a nehéz fegyverzetben öntehetetlen királyt magával sodorta.

A győztes szultán aztán öt napot töltött a mohácsi csatatéren. Eleinte el sem tudta képzelni, hogy az a csekély sereg, melyet megvert, lett volna az ország egész hadereje. Csak lassan, óvatosan folytatta útját Buda felé s szept. 12-én érkezett oda. De nem sokáig maradt ott. Még ekkor sem akarta elhinni s ezt ki is fejezte, hogy megtörte a magyarság ellenállását, hanem — s ez ismét jellemző az akkori diplomatiára — attól tartott, hogy a tulajdonképpeni magyar hadsereg majd csak azután fog reá támadni. Szept. 20-án már haza indult, magával vive kincset és sok embert s itt már Acsády nem mulasztja el fölemlíteni, hogy elvitt sok budai és esztergomi zsidót is (133 l.). 30 hajón szállíttatta le őket a Dunán s telepítette át országába.

Az 1526 ki év október havában olyan volt Magyarország, mintha területének valami negyed részét hirtelen árvíz lepte volna el; de amely hirtelen jött, oly gyorsan el is vonult. Sokat szenvedett ugyan az ország, amint ez háború idején soha sem volt másképp, de azért élt a nemzet s erejét nem vesztette el, létének temetője nem volt Mohács. Maga Acsády is azt mondja: „A szultán és hadai eltávoztak s a Szerémseg kivételével, az egész államterület ismét felszabadult. Barmi sok elpusztult belőle, ez az államterület, még mindig elég nagy és erős volt arra, hogy nemzetközi önállóságot fentartsa s az ujjászületes nagy művét megindítsa”. (134. l.) Ha ez meg sem történt így, annak már nem a török volt az oka, hanem a következő sajnós események.

Látjuk tehát, hogy a mohácsi csata fontosságáról a közvéleménybe átment baliteletet a történet nem igazolja. De még kevésbé igazolja Acsády fejtegetését magának a csatának előzményeiről, okairól. (101—25 l.) Acsády nem tudja beilleszteni a világesemények folyamába, sokat tulajdonít az egyes tényezők rosszakaratának, amidőn pedig az összehozott viszonyok oly természetes következménye volt az, hogy aug is történetelt másképp.

Elsőben is nem ítéli meg helyesen a belső állapotokat, s egészen szűk látókörbe helyez-

kedve, vádolja az emberek önzését, holott látnia kellene, hogy a magyar társadalom akkor a természetes fejlődés követelményei s a renaissance-kori eszmék hatása alatt átmeneti korát élte, az ilyen átmeneti kor összes gyengeségeivel. Az alsóbb nemesség kezd érvényesülni az olygarchák rovására, lépést tesz a jogegyenlőség felé, a lutheranizmus már 1825-ben kezd jelentkezni, a humanizmus eszméi leszállítják az erkölcsi erzetet s midőn az egész társadalom inog, átalakulásnak indul, akkor gyenge király ül a trónon, amikor éppen erős vezetőre lett volna szükség. Ily körülmények között, nemzeti szempontból, a megvívott mohácsi csata a török csapatok sorában csak egy incidens, mely éppen jó lehetett volna arra, hogy a nemzetet egy erős lökessel figyelmeztesse az új időkre és egyetemesre, valamint komoly munkára bírja.

Az önzés, melyet itt annyit felemlített, végig vonul az egész előző történeten, ez nem oly különleges baja ennek a kornak, amelylyel a mohácsi csatavesztést igazolni lehetne.

De azonfelül nem jól ítéli meg a külső viszonyokat sem. Az elhatalmasodott török ellenében a magyar kevés volt, itt csak egy európai koalíció segíthetett volna, amint azt a pápák mindig hangoztatták. De vajjon volt-e ez lehetséges ebben a korban, midőn mindenki V. Károly hatalma ellen esküdött össze; midőn egyes fejedelmek inkább készek voltak a törökkel szövetségben, mint a Habsburgok nagy hatalmát nézni? Midőn Luther is a törökkel való szövetség hirdette? Ugye nem; hát akkor kár annyira vádolni V. Károlyt és az osztrák Ferdinándot, hogy nem segítettek meg a magyart, hogy elhagyták sógorukat, II. Lajost, midőn ők tulajdonképp magukon sem tudtak segíteni.

Az meg egyenesen csak Acsády rosszlelkűségétől telik ki, hogyan teszi felelőssé a pápát a mohácsi veszteségért, állítván, hogy a pápa le tiltotta Lajost a törökkel való békekötéstől, amivel hogy később a mohácsi csatát idezte fel. (112, 114 l.) Mikor ellenezte (s nem tiltotta!) a pápa a békekötést? Akkor, midőn még mindig volt remény a török ellen ligát kötni, midőn azonban ez hiúnak bizonyult, ki volt egyedüli barátja országunknak a mohácsi csata idején? A pápa s Budán tartózkodó követe Burgio Antal. Fraknoi levéltári kutatások nyomán oly részletesen mutatja ezt ki, (Magyarország összekötései a sz. szekkel. II. 342—413 l.) hogy lehetetlen halára nem gerjedünk a szentszék iránt, melyet Acsády ok nélkül megrágalmazni nem átal. Hisz a király még a mohácsi csatába is a lefoglalt templomi kiutakból szerzett pénzen indult, a nyitrai székesegyházról pl. Szent-Zoerard ezüst koporsóját vitték el. Acsády azonban tündetőleg nem vesz tudomást sem az eligazító vatikáni levéltári kutatásokról, sem Fraknoiról, neki mesék és megszólások kellene. Dr. Dudek János.

CSARNOK

Adatok

a nagy-bélici plebánia történetéhez.

Közlő: Paska István.

(Vége.)

Nincs szerencsétlenebb gondolat, mint templomban fastakaturt alkalmazni, mert a stukatur gerendáinak elkorhadása és ujak elhelyezése folytán mindig ki kell hurcolkodni a templomból az orgonával, a szószékekkel, az oltárokkal, a padokkal és egyéb felszereléssel, a melyek ez által vagy sokat szenvednek, vagy tönkre is mennek. Azért hogy ettől a nagybélici templom jövőre megmentve legyen, olyan bolthajtásról kellett gondoskodni, a melyet a gyenge falak elbirni képesek, és a mely századokra szól. Ilyen a Rabitz-féle bolthajtás. Ez úgy készül, hogy egy apró és vékony deszkadarabokból összeállított bolthajtás alakú tákolmányt rátesznek a falakra. Erre kifeszítenek egy vékony drót szövét, a mely közé kisűj vastagságú vasrudak tétetnek. A mikor ez megvan, gipsz és homokból készült malttert öntenek reá, mely 24 óra alatt kökemény lesz. Ekkor az alatta levő deszkákat eltávolítják és készen van a bolthajtás, a mely alig öt centiméter vastag és mégis oly erős, hogy emberek bátran járhatnak rajta. Tűzvész esetén

is megállja a helyét, csak a tüzet vízzel oltani nem szabad, mert a gypsz bolthajtás a sok víz következtében egyes helyeken megolvad és így tönkre megy. Ilyen bolthajtással bír Budapesten a karmeliták temploma, a hol teljesen bevált. Ilyen Rabitz-féle bolthajtás leginkább ott ajánlatos, a hol vagy gyengék a falak, vagy a hol nagy távolságot kell átboltozui.

A templom restaurálása a fentemlített Rabitz-féle bolthajtáson kívül a következőkből áll: a falak 2½ m. emeltettek, belül a falakhoz négy nagy pillér épült, kívül pedig a falak megerősítésére 10 támaszlopot emeltek; a falakat kívül-belül 1 méter magas beton-burkolattal látták el; új a tetőgerendázat; a chorus jóval magasabb és vassineken áll, alátámasztva 2 nyulánk vasoszloppal. Az ablakok és az ajtók magasabbak és szélesebbek; a régi alacsony pinczeszerű bejárat is magasabbra van csinálva és 2 díszes oszlopon nyugvó portalissal ellátva; új a keramit kövezet. A chorusra és a toronyba a feljárat kívülről épült, ott, a hol azelőtt a rozoga falepcsők álltak. A sekrestye is át van építve, illetve magasabbra emelve.

Mindennek költségeit a püspök úr ő méltósága az egyházmegyei alaptól utalványozta. Azonkívül a templomi pénztárból, továbbá Venczell Ferenc püspöki helynök úr nagylelkű adományából (400 kor.). A bélici rózsafűzér-társulat pénzéből készült az új szószék, az oltárok menzái, a keresztút, a lamperia a szentély falain és a villámhárító. A padok, az orgona és az oltárok corpusai régiiek, csak ki lettek javítva.

A kőműves és egyéb munkánál nagy súlyt fektettünk arra, hogy az ne csak szép, de tartós is legyen. Most úgy kívülről, mint belülről a legjobb benyomást teszi a szemlélőre ez a templom, a mely a restaurálás előtt az egyházmegyének talán a legelhanyagottabb temploma volt. Az asztalos munkát Sziklay József oltárápító készítette. (Lakik Nedanóc u. p. N.-Bossány.) Sziklay eddig már sok és szép tárggyal gazdagította vidékünk templomait, de talán nem nagyított, ha azt mondom, hogy tudtommal *tölggyárból* alig csinált szobrot, mint az az oltár, a melyet Venczell nagyrepost úr házikápolnája számára készített és az a szószék, a melyet most a bélici templomban felállított. Nem kevésbé remek a szentély falai mellett körülfutó gazdagon metszett lamperia is. Sziklay dr. Major volt képviselő ajánlatára 1000 korona államsegélyt kap műhelye számára.

A mostani restaurálás emlékére, valamint örök hála jeléül azok iránt, a kik a templomra a multban és a jelenben áldoztak, és annak restaurálását előmozdították, a templom előcsarnokában egy fekete, aranysegélylyel ellátott márvány-tábla van elhelyezve a következő felirattal:

D. O. M.

Aedes haec S. Elisabethae Fil. Reg. Hungariae dicata 1723 fundatore ignoto assurrexit. Opus 1759 munificentia D. Baronissae Annae Mariae Mednyánszky perfectum. 1799 ob rupturas majori reparationi subjecta. 1902 sub Ilmo Domino Eppo Emerico Bende sumptibus fundi Dioec. item piis oblatibus Sodalitatis S. S. Rosarii et aliorum fidelium reconstructa decorata et eodem Anno per Illmum D. Fr. Venczell electum Eppum et Vie. Gen. decorem hujus aedis zelantem ejusque benefactorem benedicta cultuique divino tradita.

A nagybélici hívek most nagy hálaival vannak eltelve Bende Imre püspök úr iránt, hogy templomuk rendbe jött, továbbá Venczell Ferenc p. helynök úr iránt, a ki nemcsak tetemes adománnyal járult a templom restaurálásához, hanem a legnagyobb készséggel magára vállalta a templom felszentelésével járó fáradságot is, a mivel 1902. évi november hó 2-át a bélici hívek előtt sokáig felejthetlenné tette.

Végül a bélici hívek hálaival tartoznak Nemesek Ferenc úr nyitrai székesegyházi kanonoknak is, a ki a templom restaurálása okozta adósság törlesztésére ez évi április 1-én 100 koronát ajándékozott a templomi pénztárnak. Fogadják halás köszönetünket.

Hirdetmény.

A nyitrai püspökség részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a tulajdonához tartozó következő ingatlanságok:

1. a nyitrai 1-ső sz. tkvi betétben 24. sor 3187—3193. helyrsz. alatt felvett 5 kat. hold 1411 □öl kiterjedésű rét 133 □öl terület kivételével, továbbá

2. a nyitrai 1-ső sz. tkvi betétben 28. sor 3221—3227. helyrsz. alatt kitüntetett 25 kat. hold 547 □öl kiterjedésű rétből a Nyitricska csatorna szabályozása folytán a birtoktesttől elszakított, a csatorna jobb partján levő rétterület, mely az utakra fenhagyott összesen 275 □öl leszámításával körülbeül 2085 □ölet tesz ki, —

Nyitra a püspöki várban levő uradalmi főpénztári helyiségben 1903. évi december hó 12 én d. e. 10 órakor tartandó zárt ajánlati verseny útján fognak eladatni.

A versenyre öhajók felhívattak, hogy zárt ajánlataikat a kirúzóttá időig a püspökségi főpénztári hivatalhoz szabályszerűen adják be, mert a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az 1-ső helyen említett 24. sorsz. rétnek kikiáltási ára 8000 koronában, — a 2-ik helyen említett 28. sorsz. rétrészleté pedig 1042 korona 50 fillérben lévén megállapítva, ezen kikiáltási áras 10 %-ának megfelelő bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ajánlathoz csatolandó

A szoban forgó eladásra vonatkozó részletes föltételek a püspöki uradalom főpénztári hivatalánál, vagy Lőrinczy Gyula püspöki ügyésznel Nyitra Hid-utca 2-ik szám alatt levő irodájában megtekinthetők.

Nyitra 1903. évi november hó 12-én.

A nyitrai püspöki uradalom főpénztára.

SZABÓ IMRE

diszes temetkezési vállalata Nyitrán.

Lakás: Vikárius-utca 5. sz.

Üzlethelyiség: Hid-utca 1. sz.

Alapított 1869-ben.

NYITRAI NÉPBANK mint részvénytársaság

elfogad beteteket a legjótányosabb feltételek mellett, leszámitol váltókat, betéti könyvecskeket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árforlyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Szekhaza Varosháztér 3 sz.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben egy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

*** Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl. ***

Előnyös tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönök!

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönökre nézve legujabban a következő rendkívül előnyös feltételeket állapította meg:

1. Kölcsönt ad már 300 koronától kezdve.
2. Kölcsönt ad kívánatra úgy, hogy a kölcsönvevő a teljes összeget kapja meg készpénzben leolvastva (s nem záloglevelekben).
3. Kamatok címén sem történik levonás, mert a részletek mindig félvényként utólag fizetendők.

4. A kölcsön fölvehető 20, vagy 30, vagy 40, vagy 50 évi törlesztésre, mely esetekben a törlesztési hányad (tőke és kamat együtt véve) 5-26%-8%-ig változik. Záloglevélti árfolyam szerint lehet kölcsönt kapni 4-90%-ra is.

5. A kölcsönt az adós bármikor fizetheti vissza akár egészben, akár részben, anélkül

hogy ezért külön díjat vagy térítést fizetne csak köteles félévvel előbb fölmondani.

6. A becslési adatokat az intézet önmaga, saját kölcségén szerzi be és csak a kölcsönből vonja le.

7. A jól felszerelt kérvények nyole nap alatt okvetlenül érdemleges elintéztést nyernek.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete Nyitra székhelylyel egy vidéki képviselőt állított fel s ennek — a szomszéd megyék határos területeire is kiható — vezetésével

MEREY LAJOS nyitrai ügyvéd urat bizta meg, kihez a kölcsöntkérő ügyfelek teljes bizalommal fordulhatnak s tőle minden további fölvilágosítást díjmentesen nyerhetnek.

**KISBIRTOKOSOK ORSZ.
FÖLDHITELINTÉZETE.**

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasöt

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

SZÖLÖLUGAST
ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- s homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlő alkalmas, bár mind kuzs-
termesedő, mert nagyobbra ha meg is, természet nem hoz, ezért
sokan nem értek el eredményt eddig. Hol fogasnak alkalmas fajokat
ültetni, azok lényegesen hasznosak az egész szőlőterület idején a
legkíméletesebb munkával és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem a minden oly ház,
melyek talá mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem
csak, ezenkívül más ültetvények, kerteknek, kezeletnek is, a
legnagyobb díszet, sőt, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna
az egyelőre használatos részekből. Ez a legkíméletesebb gyümölcs,
mert minden évben terem.

A fajok ismeretéseire vonatkozó, szines fénynyomatu katalógus
bársonk ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levele-
lapon tudatja. Cím:
Ermelléki Elő Szőlőültetvénytelep Nagy-Kögya, u. p. Székelyhid.

Himző munkákra
kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit Pfaff-varrógépeit

ajánlja
SZLÁVIK KONSTANTIN
Nyitra, Plebánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb
gyártmányoktól acél-alkatrészekből
állanak az utolsó csavarig.
Erős anyagok feldolgozására mint ipari
gépek első helyen állanak. Tartóságuk-
nál fogva hosszú időre szóló írásbeli
jótállást biztosítok.

••• Javitásokat elfogadok. •••

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin
mechanikus, optikus.
3-10
Arjegyzék ingyen.

Minden háziasszony
üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és józra való
tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéét használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen maláta
kávéét, hanem mindig határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-maláta
kávéét, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ara csomagonként 50 fillér.
500 gramm.

Kathreiner-féle
Kneipp maláta kávé
egész szemekben.
Kathreiner-féle maláta kávé
München.

K. C. POPOFF
a legjobb TEA a világon.

HIRDETME NYEK

jutányos áron felvételnek
NYITRAMEGYEI SZEMLE
kiadóhivatalában
Nyitrán, Papnevelde-u.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.